

Antidiszkriminációs tréning a Magyar Televízióban

Az Európa Tanács „Állj ki a diszkrimináció ellen!” elnevezésű, a médiát célzó kampányával összhangban a Magyar Televízió hátrányos megkülönböztetés elleni továbbképzést (tréninget) tartott a hírműsorok szerkesztőinek, műsorvezetőinek, riportereinek és tudósítóinak. A programról D. Tóth Krisztát, az MTV Híradójának szerkesztő-műsorvezetőjét, a foglalkozások egyik vezetőjét kérdeztük, aki szeptember 25-én a Nyelvek Európai Napján részt vett az Országos Idegennyelvű Könyvtár és az ET Budapesti Irodájának közös rendezvényén, egy kerekasztal beszélgetésen a témáról.

– Milyen céllal indult a program?

– A közszolgálati műsorok készítőinek tisztában kell lenniük azzal, hogy milyen óriási felelősség hárul rájuk. Tudatosan kell hozzáállniuk minden egyes képkockához és minden egyes leírt mondat-hoz. Másrészt rá kell ébreszteniük a közszolgálati televíziót – mint intézményt –, hogy kötelessége leképezni a sokszínű magyar társadalmat. Nem csak a képernyőn, hanem munkatársaink összetételében is. Tréningünk ezt a kettős célt szolgálta.

– Magyarországon újdonságnak számít az ilyen jellegű tréning. Más országokban már van ennek hagyománya?

– Vannak olyan közösségi politikák, illetve ajánlások, dokumentumok, amelyek a kisebbségek egyenlő bánásmódját hivatottak elősegíteni. Olyan mediaképzés azonban eddig nem volt, amely Európa-szerte ennyi televízióban, nagyjából egy időben, azonos forgatókönyv alapján zajlott volna. A Magyar Televízió mellett többek között a görög, a finn, a svéd és a német közszolgálati televízió munkatársai is ilyenféle programon vettek részt.

– Daróczi Tímeával közösen vezették a foglalkozást. Hogyan esett önökre a választás, és milyen segítséget kaptak a lebonyolításhoz?

– Az alapelgondolás szerint a közszolgálati televíziók kiválasztanak két-két olyan munkatársat, akik vagy érdeklődnek a téma iránt, vagy maguk is valamilyen kisebbséghez tartoznak. Nálunk mindkét szempont érvényesült: Daróczi Tímea, aki a kulturális főszerkesztőségen dolgozik, roma származású, rólam pedig köztudott a televízió berkeiben, hogy érzékeny vagyok ezekre a témákra. Ráadásul abban a szerkesztőségben dolgozom, ahol a tréninget kezdtük, így közvetlen munkakapcsolatban állok a program résztvevőivel.

A magyarországi képzés előtt egy másfél napos intenzív tréningen vettünk részt Brüsszelben, ahol megkaptuk a tanmenetet, illetve olyan fogódzó pontokat is, amelyek segítenek, hogy a saját programunkat kialakítsuk. Ez azért is fontos, mert minden európai országban más a kisebbségek helyzete, mások a

problémáik, s mindenhol más-más kisebbségekre kell összpontosítani.

– Magyarországon mely kérdésekre esett a hangsúly?

– Nálunk adta magát a téma: a hangsúlyt a cigányságra helyeztük, hiszen velük kapcsolatban merül föl a legtöbb kérdés a kollégákban, és róluk szól a legtöbb kisebbségeket érintő hír is. Odafigyelünk azonban arra is, hogy ne csak velük, hanem a többi kisebbséggel is foglalkozzunk. Az itthoni tréning néhány nappal előzte meg a melegfelvonulást, így megkerülhetetlen téma volt a róluk készülő tudósítások problematikája is. És szó volt természetesen például a mozgássérültekkel kapcsolatos kérdésekről is.

– Hogyan zajlottak pontosan az MTV munkatársainak tartott foglalkozások?

– Nem volt könnyű a program megtervezése, hiszen referenciaként csak a brüsszeli tapasztalatokra támaszkodhattunk. Összeállítottuk a tanmenetet és hat-nyolcfős kiscsoportokat alakítottunk a hírfőszerkesztőség munkatársaiból. A vezetőség partner volt a képzés előkészítésében és a kollégáktól elvárta a részvételt. A negyven főből, akiket csoportba osztottunk 36-an jöttek el, volt, aki munka mellett, volt, aki a szabadnapján.

A képzés egy fél munkanapot, három-négy órát vett igénybe. Ezt az időt két részre osztottuk: az első felében elméleti problémákkal foglalkoztunk. (Felvetettünk sztereotípiákat, megvitattuk a jogi hátteret. Az újságírók munkája közben felmerülnek olyan kérdések, amelyekre a magyar jog nem ad életszerű válaszokat. Olyan problémákat is megfogalmaztak a kollégák, mint a szóhasználat kérdése, például hogy a *cigány* vagy a *roma* a megfelelő szó a műsorokban. A tévé esetében pedig kiemelten fontos az is, hogy a képsorral mit mondunk el, hiszen gyakran a képeknek nagyobb hatásuk van a szavaknál.) A program második felében gyakorlati kérdésekkel

Zih Zsolt felvétele

foglalkoztunk: a kisebbségek megjelenítésre videón néztünk meg jó és rossz példákat az Európai Unió köztelevízióiból.

– Lesz a jövőben is ilyen továbbképzés?

– Van még munkánk, hiszen a hírfőszerkesztőségben is kétszer annyian dolgoznak, mint ahányan ezen a tréningen részt vettek, az egész MTV-ről nem is beszélve. Fontos lenne, hogy ne csak a hírszerkesztők számára legyen ilyen foglalkozás, hanem

kulturális, közéleti területen is. Nem könnyíti meg a helyzetet, hogy mi kizárólag szorgalomból, munka mellett tartottuk a tréninget. A Magyar Televízióban sajnos nincs arra mód, hogy a BBC-hez hasonlóan legyen egy csoport, vagy legalább egy munkatárs, hogy főállásban a sokszínűség problémájával foglalkozzon. Ennek ellenére szeretnénk, ha lenne folytatás, mert nagyon nagy szükségét érezzük.

Papadopoulos Dóra

Gratulálunk!

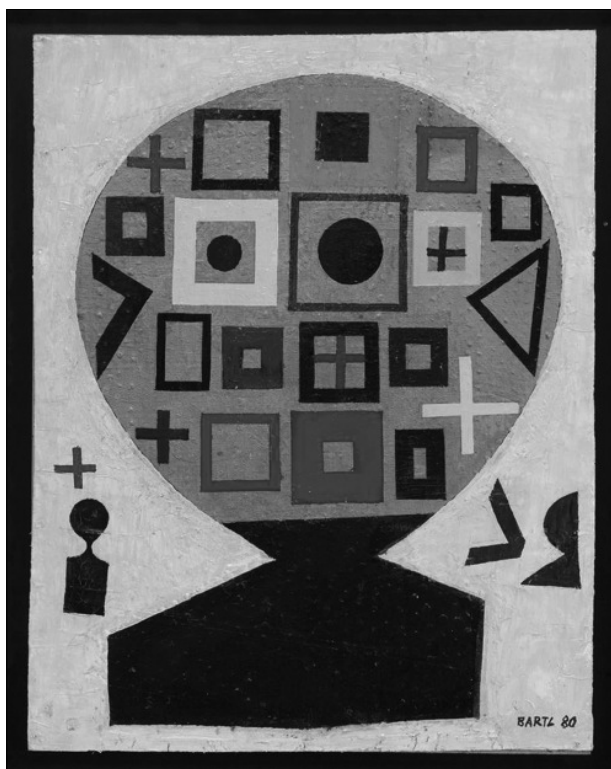
Bartl Józsefnek ítélte idei életműdíját a Magyar Festészet Napja Alapítvány. A 77 éves művész 1952 és 1959 között végezte a Magyar Képzőművészeti Főiskolát Bernáth Aurél, Fónyi Géza és Pap Gyula tanítványaként. Németországban, Lengyelországban, Szovjetunióban, Franciaországban, Oroszországban és Csehországon is járt tanulmányúton. A szolnoki Festészeti Triennálé díját 1981-ben, Munkácsy-díját 1995-ben kapta. A szentendrei művésztelepnek 1972-től, a Műhely Galériának 1980-tól tagja. Budapesten és Szentendrén él.

Bartl 1959-től vesz részt kiállításokon, a festmények mellett grafikát, plasztikát, gobelint, üvegkompozíciókat is készített. Az 1960-as években született festményei lírai táj- és városképek, csendéletek, enteriőrök, életképek, portrék. Fesztes szerkezetű, színgazdag kompozícióin szülőhelye, Soroksár tárgyi, hangulati emlékeit festette meg. Jellegzetesek trombitás csendéletei.

Festészete 1972-től, Szentendrére költözésétől változik meg. A korábban is ábrázolt népi tárgyakból motívumokat (szív, tulipán, kereszt, bábu, ék, kör) emel ki. Eltávolodik a reális ábrázolástól, a valóságos elemeket stilizált népi motívumok, geometrikus formák váltják fel. Az 1970-es években született alkotásokon a képtér még egységes, a tiszta színekkel festett motívumok teret érzékeltetnek, áthatják egymást. A 70-es, 80-as évek fordulóján kompozíciói síkszerűekké válnak. A képek meghatározó színe a fehér. A jellegzetes motívumok ritmikus sorokban, gazdag variációkban jelennek meg, kitöltve a képfelületet. Az 1990-es évek elejétől festészete komorabbá válik, sötét színű, nagyméretű műveket alkot. A sötét felületet csak néhány motívum bontja meg.

Képei több köz- és magángyűjteményben megtalálhatók, nevéhez 17 egyéni és 20-nál is több csoportos kiállítás kötődik.

Alapító tagja a Magyarországi Német Írók és Képzőművészek Szövetségének (VUdAK).

Bartl József: Ikon 5